

Univers Pedagogic

Nr. 40 (829),
10 noiembrie 2022

Săptămânal al Ministerului Educației
și Cercetării al Republicii Moldova

pro

Republica Moldova participă la Forumul Internațional al Tineretului din Jeju, Coreea

Reprezentanți ai Consiliului Național al Elevilor din R.Moldova participă la Forumul Internațional al Tinerilor (FIT). Lansarea forumului a avut loc la 5 noiembrie 2022. Forumul reprezintă o oportunitate excelentă pentru aproape 150 de tineri lideri din întreaga lume de a aborda probleme globale și de a propune măsuri concrete pentru atingerea Obiectivelor de Dezvoltare Durabilă (ODD).

În acest an membri ai Consiliului Național al Elevilor participă pentru a doua oară la acest Forum, care se desfășoară în format hibrid (online+offline). Pe parcursul forumului elevii din întreaga lume discută despre probleme globale, alături de tutori participă la activități de consolidare a păcii, schimburi culturale.

În cadrul forumului membrii CNE au avut posibilitatea să cunoască coordonatorii și participanții la Forum, tineri din

Qatar, Coreea de Sud, China, Rusia, Canada, Japonia etc.; să creeze o atmosferă prietenoasă, un spațiu sigur în grupurile internaționale; să discute la tema proiectului final, prezentarea căruia va avea loc la data de 13.11.2022 etc.

Participarea la FIT a solicitat mult efort și muncă din partea elevilor: scrierea unui eseu, pregătirea unei prezentări, a unei cărți de vizită a localității, filmarea unui videoclip care să reflecte cultura localității elevilor. Au urmat, în format on-line, conversațiile cu reprezentanți din diferite țări, prezenți la Forum.

În acest an la Forumul Internațional al Tineretului din Jeju, Coreea, sunt abordate patru probleme globale: Planul de acțiune pentru furnizarea de educație eficientă în carieră și tehnică pentru competiția globală; Planul de acțiune pentru realizarea egalității de gen și abilitarea tuturor persoanelor defavorizate în mod special; Planul de acțiune pentru controlul poluării aerului și atingerea neutralității carbonului în timpul COVID-19;

Planul de acțiune pentru sporirea angajamentului tinerilor pentru a promova consolidarea durabilă a păcii.

De-a lungul anilor participarea tinerilor la Forum a îmbunătățit în mod semnificativ calitatea discuțiilor privind dezvoltarea durabilă, dar și a soluțiilor propuse de elevi pentru atingerea Obiectivelor de Dezvoltare Durabilă. Prin extinderea schimburilor culturale și a rețelelor internaționale, se așteaptă ca elevii din Republica Moldova să contribuie în mod semnificativ la un viitor prosper, prin aprofundarea înțelegerii dintre culturi și țări, consolidarea păcii și implementarea ODD.

Participarea elevilor din Republica Moldova la Forumul Internațional al Tineretului a fost posibilă datorită parteneriatului dintre Ministerul Educației și Cercetării din Republica Moldova, Oficiul pentru educație din Provincia Jeju și Ministerul Educației din Coreea, în baza Memorandumului de colaborare, semnat în anul 2021.

Ajutor material pentru pregătirea elevilor de școală

Aproximativ 1600 de persoane din Chișinău, beneficiare ale ajutorului material unic în mărime de 700 de lei pentru pregătirea elevilor către noul an de studii, tranșa a doua, își pot primi deja banii prin intermediul sucursalelor „Poșta Moldovei”. Primăria municipiului Chișinău anunță că achitarea se va face în perioada 3 noiembrie 2022 - 2 februarie 2023, la prezentarea actului de identitate.

În acest sens, Direcția Generală Asistență Medicală și Socială a întocmit și a înaintat spre achitare listele și ordinul de plată al

titularilor de ajutor material, prevăzut pentru 1575 de copii.

Anual Primăria Chișinău implementează un Program municipal de susținere financiară a familiilor defavorizate din municipiul Chișinău pentru școlarizarea a circa 8000 de elevi, proiect care se realizează în două etape.

În prima tranșă, 6423 de copii au beneficiat de ajutor material în sumă de 4 496 100 lei, conform listelor prezentate de către Direcția Generală Educație, Tineret și Sport, în baza cererilor depuse la instituțiile de învățământ.

Cristina CUCOȘ,
www.suntparinte.md

Studentii UPS „Ion Creangă” au participat la un curs predat de un profesor din Ierusalim

Studentii Facultății de Filologie și Istorie a UPSC au avut onoarea de a participa, în perioada 31 octombrie – 4 noiembrie 2022, la un curs de 10 ore academice predate de dl. dr. Semion GOLDIN de la Universitatea Ebraică din Ierusalim, aflat în R. Moldova într-o mobilitate academică.

Pe parcursul a 5 zile, în discuție au fost aduse subiecte din istoria evreiască în Europa de Est ca parte a istoriei etnice a regiunii, fiind un curs tematic introductiv. Au fost duse discuții despre societatea tradițională evreiască în Europa medievală: fundamente ideologice și sociale, statut juridic și viață economică (secolele XI – XVII): de la primele comunități până la migrația masivă din Occident, împărțirea Poloniei (sec.XVIII – XIX). De asemenea, au fost prezentate informații despre mișcările politice evreiești moderne și sionism în contextul

naționalismului est-european, precum și despre minoritatea evreiască din Europa de Est și URSS în perioada interbelică, precum și despre Holocaust.

Studentii prezenți la orele de curs au manifestat interes și curiozitate pentru tematica expusă, descoperind noi detalii istorice. Universitatea Pedagogică de Stat „Ion Creangă” din Chișinău își exprimă gratitudinea față de dl. dr. Semion GOLDIN de la Universitatea Ebraică din Ierusalim și speră la alte noi colaborări frumoase.

Sursa: upsc.md

Centru de instruire pentru preșcolari și orientare vocațională pentru tineri la Soroca

Copii și tinerii din Soroca au la dispoziție un spațiu prielnic pentru instruire și dezvoltare personală, oferit de întreprinderea socială ARA, care a fost lansată recent de Asociația Obștească „ANIMA”. Aceasta este a doua întreprindere socială lansată în cadrul proiectului Fundației Est-Europene „Societatea civilă contribuie la dezvoltarea economică durabilă și incluzivă a țării”, finanțat de Uniunea Europeană și cofinanțat de Suedia.

tineri social-vulnerabili, care și-ar dori să participe la astfel de formări, dar nu le pot achita. Centrul oferă 80 la sută locuri contra plată și 20 la sută locuri gratuite pentru cei care nu pot achita acest serviciu”, afirmă Nona Mihalcean. „Do-

rim foarte mult să promovăm antreprenoriatul social în rândul populației pentru ca oamenii să cunoască faptul că întreprinderile sociale, pe lângă partea economică, adică cea de business, au și un impact social: fie creează locuri de muncă pentru persoanele din diverse categorii vulnerabile, fie rezolvă o anumită problemă comunitară”, declară Ana Ciurac, coordonatoarea de proiect a Fundației Est-Europene. Părinții din Soroca salută deschiderea noului centru. „Acest centru este binevenit, deoarece este destinat pentru mai multe categorii de vârstă. Totodată, mamicile care au ieșit din concediul de maternitate au nevoie de acest sprijin”, subliniază Aurica Durnea.

Uniunea Europeană a oferit, prin intermediul Fundației Est-Europene, 15 granturi organizațiilor societății civile pentru a deschide întreprinderi sociale, care urmează să creeze 80 de locuri de muncă. Peste 800 de persoane vor beneficia de servicii și produse gratuite.

Sursa: diez.md

Centrul ARA din Soroca prestează servicii de instruire pentru preșcolari și de orientare vocațională pentru tineri. „Lansăm un prim model de cum am putea să implicăm tinerele mămici și să le abilităm economic, dar totodată să oferim un spațiu de dezvoltare personală și o educație non-formală, creativă, ingenioasă pentru copii și pentru tineri. Acest spațiu va găzdui copii în vârstă de 5-7 ani pentru pregătire preșcolară, dar totodată vom avea și cursuri, pregătiri pentru tineri, pentru adolescenți”, spune Nona Mihalcean, directoarea executivă A.O. „ANIMA”. Asociația Obștească „ANIMA” a inaugurat acest centru după ce a beneficiat de un grant de 35.000 de euro din partea Uniunii Europene și Suediei. Mai mulți copii și tineri din familii social-vulnerabile din localitate vor beneficia gratuit de formările și activitățile centrului. „Întreprinderea socială, conform statutului și regulamentului, prevede implicarea și reabilitarea tinerelor mămici care nu au fost încadrate în câmpul muncii. Pe a doua palieră lucrăm cu copii și cu

Pentru conformitate,
Silvia ȚURCAN

O întrebare pentru o instituție de învățământ

„Practica bate gramatica” spune un vechi proverb. Acest lucru este relevant mai ales pentru cei care de pe băncile școlii au hotărât să îmbrățișeze o anumită meserie și au ales învățământul dual, centrat atât pe necesitățile elevilor, cât și a angajatorilor. Învățământul dual are misiunea de a oferi șanse egale tuturor tinerilor de a îmbrățișa o profesie care să le aducă beneficii și satisfacție pe termen lung, indiferent de proveniența socială, iar angajatorilor acces la forță de muncă bine calificată. Ce se crede despre această metodă de învățare vom afla de la angajații și elevii unei dintre cele mai prestigioase școli profesionale din țară, Școala Profesională nr. 9 din mun. Chișinău, între pereții căreia au fost pregătiți mulți specialiști în domeniul industriei, construcțiilor, telecomunicațiilor etc.

Care sunt beneficiile și carențele învățământului dual?

Lucia CHETREȘ, director adjunct pentru instruire și educație (grad managerial II):

Aspirațiile tinerilor de azi se deosebesc esențial de cele ale generațiilor mai în vârstă. Toți visează la gadgeturi noi și performante, la haine regăsite în ultimul trend, la distracții și la bani, mulți bani... Evident, majoritatea părinților nu pot să asigure toate necesitățile odraslelor. Astfel, tinerii, finalizând ciclul gimnazial de învățământ, care este obligatoriu în țara noastră, nu doresc să mai învețe, mulți vor să se angajeze, să câștige bani ori încearcă să îmbine învățătura și munca. Problema este că tinerii nu au cunoștințe, abilități și experiență de lucru și sunt remunerați foarte modest, sunt angajați ocazional, iar de cele mai multe ori muncesc „la negru”. O oportunitate în acest sens este învățământul dual, care reprezintă o formă de organizare a învățământului profesional tehnic în cadrul căruia instruirea teoretică se realizează în instituția de învățământ, iar cea practică - la agentul economic. Elevul este implicat în procesul de instruire, dar în același timp beneficiază de remunerație pentru formarea profesională, primește bursă de studii, este cazat în căminul instituției, iar alimentația este gratuită. Încă un avantaj al învățământului dual este că formarea profesională se desfășoară în context real de muncă, în baza utilizării agentului economic. La nivel de țară, un beneficiu este faptul că sunt pregătiți specialiști cu o calificare ce corespunde cerințelor pieței muncii și tinerii care sunt angajați la agentul economic, imediat după absolvire, pot rămâne să lucreze în Republica Moldova. Pentru unii absolvenți ai învățământului dual, același lucru devine dezavantaj, deoarece este obligativitatea elevului de a lucra, după finalizarea studiilor, la agentul economic care i-a oferit formarea, lucru prevăzut în contractul de muncă.

Vladimir LACHI, șef Secție atelier didactic, profesor discipline tehnice/Electromontori (grad didactic I):

Învățământul dual în Republica Moldova este binevenit din

mai multe motive, cum ar fi acela că absolvenții școlilor medii au posibilitatea să se înscrie la cursul de învățământ profesional tehnic - dual, unde elevul deja este încadrat în câmpul muncii, adică își învață, și muncește, desfășurând instruirea practică la agentul economic. De ce e bine? Pentru că agentul economic sau întreprinderea activează permanent în pas cu cele mai noi tehnologii. Beneficiile ucenicilor sunt că ei se află în câmpul muncii și se află mereu printre muncitori, primesc sarcini pe care trebuie să le rezolve, de asemenea învață să utilizeze cu responsabilitate utilajele, echipamentele și instrumentele, fără a face mult rebut, lucrând mereu în dezvoltare.

Istoria învățământului dual în Școala Profesională nr.9, mun. Chișinău, începe în anul 2015. În cooperare cu distribuitorul de energie electrică „Red Union Fenosa”, au fost instruiți elevii la meseria „Electromontor la repararea și întreținerea utilajelor electrice”. Elevii au avut o instruire la cel mai înalt nivel, iar după finalizarea studiilor o bună parte dintre ei au fost angajați în câmpul muncii. În anul 2016, a mai fost înmatriculată încă o grupă de elevi, tot la aceeași meserie, după care au mai urmat și alte companii, cum ar fi „PRO-ALFA”, „Orhei Vit”.

O altă experiență școala noastră o are cu compania „Inter GP Group”, unde muncesc elevii înmatriculați la meseria „Mecanic auto”. Și în cadrul acestei companii elevii au parte de instruire de calitate și sunt familiarizați cu cele mai noi utilaje și tehnologii. Cea mai mare carență ar fi că nu toți agenții economici doresc să se implice în învățarea ucenicilor. Paradoxul este că numai agenții economici străini își asumă responsabilitatea de a investi în tânăra generație, adică îi pregătesc pe elevii noștri pentru întreprinderile internaționale.

Ivan CAFTEA, director adjunct pentru instruire și producție, profesor discipline tehnice/Transporturi (grad didactic I):

Învățământul profesional tehnic organizat prin metoda duală, în contextul pandemiei și crizei energetice, la nivel de țară, este o oportunitate fermă de a acoperi deficitul de cadre pe piața muncii.

Exodul populației din Republica Moldova a lăsat o amprentă acută în cadrul admiterii la programe de studii în anul 2022-2023, iar programele organizate prin metoda duală sunt o facilitate pentru

(Continuare în pag. 5)

PSIHOLOGUL RĂSPUNDE

CARE SUNT ACTIVITĂȚILE ȘI OBLIGAȚIUNILE UNUI PSIHOLOG ȘCOLAR?

Modul de organizare și desfășurare a activității psihologului școlar din IP Școala Profesională nr. 9, mun. Chișinău, este stabilit conform Reperelor metodologice privind activitatea psihologului în instituțiile de învățământ general, aprobate prin ordinul Ministrului Educației, Culturii și Cercetării nr. 02 din 02.01.2018 (deoarece un act normativ pentru instituțiile de învățământ profesional tehnic nu există).

Serviciul de asistență psihologică în școală constituie o activitate complexă, sistematică, orientată spre optimizarea procesului educațional. Scopul de bază al psihologului școlar este acordarea suportului psihologic elevilor, orientat spre crearea condițiilor sociopsihologice pentru învățarea cu succes, în vederea dezvoltării libere, integrale și armonioase a elevului și formării personalității autonome și creative. Beneficiari ai serviciului de asistență psihologică sunt: toți copiii, indiferent de apartenență etnică, starea materială a familiei, vârstă, stare de sănătate, sex sau alte categorii de copii, care din diferite motive sunt marginalizați; cadrele didactice, cadrele de conducere sau alți actori implicați în procesul educațional; părinții/reprezentanții legali ai copilului. Activitatea psihologului școlar include următoarele direcții de activitate:

- activitatea de prevenție/profilaxie;
- activitatea de evaluare psihologică și diagnostică;
- activitatea de intervenție psihologică: consiliere psihologică, consilierea în vederea proiectării carierei profesionale, activitatea de dezvoltare personală;
- activități organizatorice, metodice și de autoinstruire.

Țintele strategice în activitatea psihologului școlar sunt:

- facilitarea adaptării elevilor la specificul învățământului secundar profesional;
- dezvoltarea comportamentelor psihosociale;
- prevenirea comportamentului deviant și a diferitelor tipuri de adicție;
- suport în depășirea dificultăților

de comunicare, de relaționare și de adaptare;

- asistență psihologică elevilor în soluționarea sarcinilor de dezvoltare personală și autodeterminare.

Obiectivele de bază ale serviciului psihologic în instituție sunt: studierea procesului de dezvoltare a personalității adolescenților; identificarea cauzelor și mecanismelor dereglărilor în dezvoltare; comportament, instruire și adaptare școlară și socială; determinarea și remediarea nivelului de anxietate și agresivitate în rândul elevilor; formarea deprinderilor de autoreglare emoțională și comportamentală; dezvoltarea abilităților de cunoaștere de sine, autoacceptare și autodezvoltare; formarea capacităților de identificare a aptitudinilor, valorilor și a intereselor personale; dezvoltarea coeziunii de grup în clasele de elevi; realizarea consilierii individuale și de grup cu elevii, profesorii și părinții; acordarea de ajutor colectivului pedagogic în armonizarea climatului social-psihologic din școală.

Activitatea de psiholog școlar este realizată în interesul superior al copilului, respectând Codul de etică al Cadrului didactic, aprobat prin ordinul ministrului nr. 861 din 07 septembrie 2015 și având la bază următoarele principii: nondiscriminarea, toleranța și respectarea diversității, abordarea individualizată și valorificarea potențialului fiecărui copil, asigurarea șanselor egale, confidențialitate, protecție și imparțialitate. Obligațiunile psihologului școlar (conform Reperelor metodologice privind activitatea psihologului, aprobate prin ordinul MECC nr. 02 din 02.01.2018) sunt:

- a) să acorde asistență psihologică copiilor, părinților / reprezentanților legali, cadrelor didactice, cadrelor de conducere, contribuind la dezvoltarea integră a personalității copilului;
- b) să contribuie la crearea unui climat psihologic favorabil în instituție, pentru realizarea activităților de suport pentru copil, familie, cadre didactice etc;
- c) să participe ca membru al Comisiei multidisciplinare instituționale la organizarea procesului educațional incluziv;

Viorica ȚURCAN, psiholog școlar, grad didactic II, Școala Profesională nr. 9, mun. Chișinău

- d) să participe ca membru în diverse comisii create în cadrul instituției de învățământ și/sau în afara ei, cu acordul managerului instituției de învățământ;
- e) să acumuleze și să comunice echipei care elaborează Planul educațional individualizat informația cu referință la punctele forte, necesitățile, interesele și caracteristicile specifice ale elevului;
- f) să sesizeze cazurile de abuz, neglijare, exploatare, trafic al copiilor și să realizeze activități de prevenție și intervenție în cazurile de abuz, neglijare, exploatare, trafic al copiilor;
- g) să elaboreze recomandări copiilor, familiilor acestora și cadrelor didactice privind oportunitatea dezvoltării competențelor și/sau soluționarea de conflicte etc.;
- h) să organizeze evenimente de informare, formare, comunicare și sensibilizare publică în domeniile ce se înscriu în aria sa de activitate;
- i) să informeze administrația instituției, părinții/reprezentanții legali, cu privire la rezultatele evaluărilor psihologice;
- j) să sesizeze și să informeze administrația instituției, părinții/reprezentanții legali, alte instituții/structuri de protecție a copilului cu privire la problemele identificate, care prezintă risc pentru integritatea fizică și psihică a copilului, în conformitate cu legislația în vigoare;
- k) să elaboreze și să administreze baze de date și să monitorizeze la nivel instituțional situația tuturor copiilor, beneficiari de servicii psihologice;
- l) să contribuie la elaborarea și implementarea planului de dezvoltare a instituției de învățământ;
- m) să elaborează planuri lunare/anuale, rapoarte de activitate semestriale / anuale.

Masterclass pentru cadrele didactice din învățământul preșcolar

Peste 250 de cadre didactice din instituțiile de învățământ preșcolar au participat la un masterclass gratuit, organizat de Departamentul Educație timpurie și Învățământ primar din cadrul Centrului Formare Continuă și Leadership al Universității Pedagogice de Stat „Ion Creangă”. Activitatea a fost desfășurată online și a pus în dezbatere „Disciplinarea pozitivă a copiilor de vârstă preșcolară”.

Pe parcursul celor două ore Nadejda Baraliuc, doctor, lector universitar, a prezentat un șir de acțiuni și sugestii benefice pentru disciplinarea corectă a copiilor, dar și pentru încurajarea părinților și educatorilor.

Drept subiect al discuțiilor au servit copiii care mușcă, copiii care vorbesc cuvinte urâte, copiii care recurg la violența fizică și copiii obișnuiți să mintă. Pentru a prezenta exemple plauzibile întregului auditoriu, la baza dezbatărilor au stat experiențele părinților și ale educatorilor. În final, participanții

Formator: dr. Nadejda Baraliuc, lector universitar

la masterclass au fost de acord că disciplinarea copilului este un proces îndelungat. Comportamentul inadmisibil nu se schimbă într-o secundă, iar bătaia este metoda prin care părintele/educatorul riscă să-i producă nu doar dureri fizice, ci și să-i trezească sentimente de răzbunare, astfel înrăutățind demersul educației. În general, pedeapsa grea îl poate împiedica pe copil să regrete ceea ce a făcut, de aceea este recomandat să fie eliminat comportamentul nepotrivit prin „time-out”, distragerea atenției și verbalizarea în mod calm a conflictului. La fel, aceste metode pot fi puse în practică chiar înaintea apariției unui comportament agresiv sau periculos.

Mai jos prezentăm câteva dintre sfaturile adresate părinților și educatorilor care optează pentru disciplinarea pozitivă a copiilor:

- puteți să îi îmbrățișați scurt sau să le zâmbiți după ce ies din „time-out”;
- opriți imediat comportamentul inadmisibil, dar cu blândețe;
- încercați să deduceți singuri și rapid ce s-a întâmplat;
- aplecați-vă la nivelul lor, ca să-i puteți privi în ochi;
- arătați că înțelegeți sentimentele negative care au declanșat conflictul;
- cu cât vorbiți mai puțin, cu atât mai mari sunt șansele ca cel mic să vă asculte;
- restabiliți liniștea;
- ajutați copilul să-și exprime verbal sentimentele.

Șirul activităților cu tematici actuale va continua. Pentru a fi la curent, consultați zilnic pagina noastră web: cfcl.upsc.md

Pentru conformitate,
Oxana PaRaȘciuc

Expoziție-eveniment

Una dintre cele mai reprezentative personalități ale literaturii contemporane din Basarabia, poeta Renata Verejanu, își numără toamnele auri, doldora de metafore, la un eveniment de excepție, desfășurat de Biblioteca Națională a Republicii Moldova: Expoziția-eveniment „Eu am știut să fac din viața mea o sărbătoare”.

Bucuroși să o felicite pe poeta luptătoare cu ocazia frumoasei aniversări și a vernisării expoziției inedite, au onorat evenimentul oameni de cultură, ziariști, profesori, elevi, dar și mai mulți scriitori din Moldova și România, care au inundat-o pe protagonista evenimentului cu coșuri cu flori și urări de sănătate și inspirație: acad. Mihai Cimpoi, președintele de onoare al Uniunii Scriitorilor din Moldova, Victor Prohin și Ion Anton, membri ai Consiliului de Conducere al Uniunii, Galina Furdui, Tudor Palladi, Lidia Ungureanu, Ion Diviza, Vasile Căpățână, Constantin Olteanu, Andrei Viziru, Valeria Dascăl, Nicolae Roibu ș.a. – membri ai USM, Vera Crăciun (Galați), membru al Uniunii Scriitorilor din România, Galina Codreanu, Geta Lipovanciu, Eugenia Zabolica și Veronica Simionica Hasnaș (Bălți), Ecaterina Iurcu, Valeriu Mocanu, Angela Olărescu, Anatol Caraman (Mereni, Anenii Noi), Ion Prisăcaru, Petru Hasnaș - toți membri ai Uniunii Internaționale a Oamenilor de Creație. Cei care nu au putut să vină la vernisarea expoziției au expediat mesaje video: Daniel Ioniță (Australia), Maria Tonu (Canada), Daniela Maier (Franța), Corin V. Petraru (Germania), Cristina Maria Nița (Italia), Mihaela Dindelegan (Oradea), Romeo Tarhon (București), Ina Stana Rebigan (Giurgiu), Natalia Mazilu-Miron (Vărătic) și mulți alții. Renumitul poet și traducător din Australia, Daniel Ioniță, care de mai mulți ani traduce din poezia marilor poeți români, a tradus în limba engleză și din poeziile Renatei Verejanu și le-a introdus în Antologia poeziei române „Testament”, un volum de prestigiu lansat în Canada, SUA și Australia, volumul fiind prezent printre cărțile expoziției.

Academicianul Mihai Cimpoi, care a deschis evantaiul de discursuri / omagieri, a afirmat că poeta Renata Verejanu are locul ei aparte în literatura română, că puțini se pot bucura de o atât de vastă operă literară, cum e prezentată poeta la această expoziție, a apreciat poezia, dar și publicistica scriitoarei. A menționat că Renata Verejanu „l-a făcut” deputat, ea fiind prima pe linia întâi a procesului de democratizare și renaștere, a apreciat activitatea *Cenaclului Grai Matern*,

„EU AM ȘTIUT SĂ FAC DIN VIAȚA MEA O SĂRBĂTOARE”

fondat și condus de scriitoare în 1988. Savantul a apreciat proiectele realizate de Renata Verejanu în acest timp zbuciumat al perioadei de tranziție: revista „Micul Prinț”, Festivalul-Concurs Internațional al Talentelor Lumii „Micul Prinț”, Festivalul Internațional de Poezie „Renata Verejanu” și alte evenimente culturale, prin care distinsa doamnă promovează tinere talente timp de peste 30 de ani, ducând faima Republicii Moldova departe în lume.

Doamna Elena Pintilei, directoarea Bibliotecii Naționale a Republicii Moldova, a ales cele mai frumoase cuvinte pentru a vorbi de creația renumitei poete, a pune în valoare cărțile de poezie, proză, pledoariile, interviurile, eseurile, portretele, maximele și cugetările, nuvelele filosofice atât în limba română, cât și traduse în engleză, franceză, germană, italiană, rusă și alte limbi, afirmând că aceasta e una dintre cele mai bogate și interesante, impunătoare și vii expoziții din ultimii ani. Doamna sa a menționat că scopul expoziției este de a familiariza vizitatorii cu documente din colecțiile Bibliotecii Naționale a Republicii Moldova ce reprezintă momente importante din viața și activitatea poetei, aprecieri și referințe semnate de personalități de seamă despre talentul și creația protagonistei. Cele peste 100 de cărți și documente au fost sistematizate în mai multe compartimente: *Renata VEREJANU, poetul care înmănușează lumea; Renata VEREJANU, organizator de proiecte culturale, educaționale și transfrontaliere; Opere Alese; Colecția „Generația Dintre Secole”; Poezia Renatei Verejanu în viziunea artiștilor plastici; Referințe critice, opinii, aprecieri; Video-telegrame sosite din diferite țări.*

Scriitorul Ion Anton, redactorul ziarului *Florile Dalbe*, a apreciat înalt creația poetică a Renatei Verejanu, oferindu-i poetei cea mai înaltă distincție a ziarului - Diploma de Excelență, cu dragostea tuturor copiilor Moldovei, pentru care poeta a lansat nenumărate proiecte originale. „În aceste zile, a menționat vorbitorul, Chișinăul are parte de un emoționant eveniment cultural: „regina poeziei”, Renata Verejanu, a fost încoronată pentru a 75-a oară cu coroana de aur a Toamnei. Au fost numărați bobocii vieții sale tumultuoase, activității de creație și promovare a talentelor prin intermediul minunatelor Festivaluri Internaționale „Micul Prinț”, la fel cum se intitulează și revista, al cărei redactor-șef este, încă din fragedă

copilărie și până azi, fiul ei, Daniel Verejanu.

„Apreciez mult talentul poetei Renata Verejanu, a măiestriei poetice, activitatea prodigioasă în promovarea tinerei generații. Valoroase sunt toate cărțile Renatei Verejanu donate cu autograf Bibliotecii „Hristo Botev”, deoarece sunt foarte solicitate de către utilizatorii noștri.

La mulți ani rodnici, plini de energie creativă, stimată doamnă Renata Verejanu! Cu prilejul aniversării Bibliotecii „Hristo Botev” - 30 de ani de lectură publică multiculturală, Vă înmănușăm Diploma, ca semn de recunoștință pentru parteneriatul durabil și fructuos pe parcursul anilor, în realizarea pro-

iectelor comune de promovare a cărții și lecturii”, a spus printre altele Angela Olărescu, directorul Bibliotecii „Hristo Botev”, care a declarat anul 2021 „Anul Renata Verejanu” la Biblioteca „Hristo Botev”.

Emoționanta sărbătoare a fost înfrumusețată de evoluția artistică a unui grup de elevi de la Gimnaziul „Adrian Păunescu” din Chișinău, care au prezentat un mini spectacol prin recitalul poeziilor din cartea „EU AM DREPTUL”, au inundat-o pe omagiată cu buchete de flori, au felicitat-o, interpretând cântecul „Azi e ziua ta”.

La expoziție sunt expuse cărți de valoare, care au obținut premii la Saloane Internaționale de Carte, atât în țară, cât și peste frontierele ei, precum cunoscutul volum antologic cu poezii din secolele XX și XXI, „*Poetul Dintre Milenii*” (600 pagini, format A4), numit de academicianul Mihai Cimpoi „biblia liri-

cii moderne”, „cu o tonă de metafore”, carte care a obținut cele mai multe premii naționale și internaționale, printre care Premiul Uniunii Scriitorilor din Moldova la Salonul Internațional de Carte pentru Tineret (2018) și Premiul Uniunii Scriitorilor din România „Cea mai Bună Antologie de Poezii a Anului”, la Festivalul Național de Creativitate Literară „AVAN-

GARDA XX” (Bacău, 2018).

E expusă și ediția a VI-a a volumului „Ofrandă omeniei”, reținut 10 ani la editură și editat abia în 1989, din păcate, cu grafie chirilică, ca peste câteva zile tot tirajul să dispară peste noapte. Peste ani, în 2013, *Ofrandă omeniei* trece cu demnitate Prutul, fiind editată la Iași, în Colecția „Opera omnia”. Or, alături de volumul editat în România, se găsește și volumul editat la Chișinău, cu grafie chirilică, atât de drag poetei, căci, precum afirma Elena Dabija într-un interviu cu poeta luptătoare, pe linia întâi a procesului de renaștere și democratizare se afla nu doar Renata Verejanu, ci și cartea *Ofrandă omeniei*.

Cartea de poeme „*Eu am știut să fac din viața mea o sărbătoare*”, care a și dat nume expoziției, întrunind volumul I (poezii din secolul XX) și volumul II (poezii din secolul XXI), conține poeme care vor tre-

ce prin ani. Și o mascotă a acestei cărți, de-o statură cu cititorii săi, a înfrumusețat expoziția. Mai multe poezii din aceste volume, deși sunt filosofice și profunde, au devenit cântece îndrăgite, care se mențin în topul preferințelor și sunt cerute de interpreți. Trubadurul Valeriu Mocanu a interpretat „Tangou anotimpurilor”, iar interpreta și compozitoarea Olga Mațarin-Trudov – cântecul „O lacrimă”.

Un loc aparte la expoziție îl are romanul „*GENIUL INVIZIBIL*”, cartea ajunsă la ediția a V-a. E prima carte în țară despre detractorii care și turnau semenii în timpul regimului totalitar din secolul trecut, mai ales pe cei cu dar divin, adevărați oameni ai Cetății.

Marea bucurie a vizitatorilor expoziției e că pot găsi aici majoritatea cărților Renatei Verejanu, cărți care, din păcate, lipsesc din librăriile și bibliotecile din țară: *Metafora nemuririi* (poezii); *În lumea Renatei Verejanu. Interviuri* (în română și engleză); *Provocați-mă, să devin genială* (poezii); *În lumea Renatei Verejanu. Maxime și cugetări*; *Virgula amendară* (poezii); *Pledoariile Renatei Verejanu; Iubirea pe toate le vede* (poezii); *Chișinău-București, București-Chișinău* (poezii scrise în tren); *Înobilarea acestei lumi* (poezii din timpul pandemiei); *Al cincilea anotimp, femeia* (poezii); ultimele ediții ale antologiilor proprii *Ofranda Omeniei* (cea cu grafie chirilică, 1989, și cea editată la Iași, 2013); *Poetul Dintre Milenii*; *Eu am știut să fac din viața mea o sărbătoare*, *OPERE ALESE* (primele 9 volume din cele 12 pregătite); primele volume editate în Colecția de 33 de volume „*Generația Dintre Secole*”; *Eu vorbesc în limba ta, Tu vorbești în limba mea* (poezii traduse în engleză); *Până la dragoste* (cartea de debut, 1979, și cea reeditată în acest an); *Bibliografia „Poetul metaforei în flăcări”* (2013); *Monografiile colective „Geniul invizibil al liricii moderne. Anul Renata Verejanu”* (2017) și *„Poeta Renata Verejanu e mama mea”* (2019); „*Album Renata Verejanu. Destin în imagini*” (2020); *Regina Poeziei* (volum de poezii dedicate omagiatei de colegii scriitori din Moldova și România, 2022).

Expoziția-eveniment „*Eu am știut să fac din viața mea o sărbătoare*” poate fi vizitată până la 24 noiembrie a.c.

Victor RUSU

Ion Corcimaru – pedagog cu har și adevărat dascăl

Ion Corcimaru, membru corespondent al Academiei de Științe a Moldovei, doctor habilitat în științe medicale, profesor universitar, s-a născut la 22 mai 1938, în satul Baraboi, raionul Râșcani, într-o familie de agricultori. De mic și-a cultivat dragostea de muncă, de datină și neam. Îi plăcea să lucreze în câmp, precum și pe lotul experimental al școlii. Nici la carte nu era de întrecut. După absolvirea școlii din satul natal, în anul 1955, a fost admis la Facultatea de Medicină Generală a Institutului de Stat de Medicină din Chișinău, care a absolvit-o cu mențiune în anul 1961.

Activitatea de medic și-a început-o în condiții rurale, în funcție de medic (1961-1962) și apoi medic-șef (1962-1963) al Spitalului de circumscripție din satul Pârjota, raionul Râșcani. Peste doi ani, este selectat de Ministerul Sănătății (ministru – Nicolae Testemițanu) și conducerea Institutului de Stat de Medicină din Chișinău (rector – Vasile Anestiadi) pentru a-și aprofunda studiile prin doctorat la specialitatea hematologie la Moscova. În 1963 a fost admis la studiile de doctorat la Institutul Central de Hematologie și Transfuzie a Sângelui al Ministerului Sănătății din URSS, or. Moscova.

Teza de doctor în medicină, susținută în 1966, a fost consacrată studierii patogeniei și particularităților clinice ale hemoglobinuriei paroxistice nocturne cu hemosiderinurie permanentă – o formă rar întâlnită de anemie hemolitică. După absolvirea studiilor de doctorat, tânărul savant este angajat la Institutul Oncologic din Moldova, unde a activat în calitate de colaborator științific superior (1966-1969), secretar științific (1969-1974), șef al Secției hematologie (1975-1991), fondate de către dumnealui în 1968.

Peste patru ani, Secția hematologie din cadrul Centrului de transfuzie a sângelui a fost comasată cu Secția hematologie de la Institutul Oncologic. În policlinica Institutului au fost deschise două cabinete hematologice. Cu aportul direct al merituosului clinician aici este centralizat tratamentul la toate etapele, înfăptuindu-se dispensa-

rizarea pacienților cu maladii ale sistemului hematopoietic. Astfel, a fost creat Centrul de hematologie al Institutului Oncologic – singurul care acordă asistență specializată pacienților hematologici din toată Moldova. Centrul îndeplinește funcții organizatorice și metodice pentru asistența hematologică, concomitent funcționând ca bază științifică și pedagogică în vederea instruirii studenților și rezidenților Universității de Stat de Medicină și Farmacie „Nicolae Testemițanu” și a perfecționării medicilor. Cu concursul dumnealui, a fost lansată o direcție științifică principală nouă în elaborarea metodelor de diagnostic și tratament al limfoamelor maligne, precum particularitățile clinico-hematologice și morfologice ale variantelor de limfoame non-Hodgkin. Investigațiile sale au stat la baza tezei de doctor habilitat în medicină, pe care a susținut-o în 1982, la Centrul de hematologie al Academiei de Științe Medicale din Federația Rusă, or. Moscova.

Activitatea științifică a membrului corespondent Ion Corcimaru a fost dedicată câtorva direcții: organizarea serviciului hematologic, profilaxia primară și secundară a patologiilor sistemului hematopoietic, pregătirea cadrelor. Pe parcursul activității științifice a studiat diagnosticul și rezultatele tratamentului patologiilor sistemului hematopoietic, hemostaza la gravidele cu gestoză tardivă, în operația cezariană și la pacientele cu moarte intrauterină a fătului. În baza acestor studii au fost elaborate măsuri de profilaxie și tratament

a hemoragiilor coagulopatie, utilizându-se autocrioplasma și plasma proaspăt congelată. Totodată, au fost studiate dereglările hemostazei și corecția lor la pacienții cu lupus eritematos sistemic.

Pentru a perfecționa depistarea precoce a patologiilor sistemului hematopoietic de către specialiștii din republică, în anul 1991, la inițiativa doctorului habilitat Ion Corcimaru este fondată Catedra hematologie și terapie de campanie a Universității de Stat de Medicină și Farmacie „Nicolae Testemițanu”, la care, prin concurs, este ales șef (1991-1994). Ulterior, după comasarea a 2 catedre, a fost ales șef la Catedra hematologie, oncologie și terapie de campanie (1994-2014), iar din 2014 a activat în funcție de profesor universitar la Catedra oncologie, hematologie și radioterapie.

Domnul Ion Corcimaru s-a evidențiat prin perseverență, inteligență și cumpătate. Pentru munca sârguincioasă depusă pe altarul științei medicale i s-a conferit titlul didactico-științific de profe-

sor universitar (1993), iar în 1995 a fost ales membru corespondent al Academiei de Științe din Moldova. Mulți ani a fost Specialist principal netitular în hematologie și în transfuziologie la Ministerul Sănătății al Republicii Moldova și președinte al Societății hematologilor și transfuziologilor din Republica Moldova.

O atenție deosebită profesorul universitar Ion Corcimaru a acordat generalizării și propagării cunoștințelor și experienței proprii, prin editarea ghidurilor, instrucțiunilor metodice, monografiilor, manualelor. Rezultatele științifico-practice obținute de-a lungul carierei sale și-au găsit valorificare în cele cca 400 de publicații (articole, recomandări metodice, brevete de invenție), inclusiv 7 monografii și 5 recomandări metodice pentru medici. A participat cu rapoarte și comunicări la numeroase simpozioane și conferințe științifice naționale și internaționale.

Domnia sa s-a manifestat plener în pedagogie – cu har de adevărat dascăl, fapt sesizat de mai multe

generații de studenți. A participat activ la reformarea învățământului medical universitar, în conformitate cu Regulamentul și Programul de la Bologna. La catedră sunt evidente calitățile sale manageriale. În aceeași măsură se manifestă și în calitate de clinician. Domnul doctor habilitat Ion Corcimaru a participat activ la perfecționarea cadrelor de oncologi și hematologi, a pregătit 11 doctori în științe medicale.

Pentru merite deosebite în cercetare și educație s-a învrednicit de mai multe distincții de stat: insigna „Eminent al Ocrotirii Sănătății” (1973), ordinul „Drapelul Roșu de Muncă” (1976), ordinul „Gloria Muncii” (1999), laureat al Premiului Național (2008) și Cavaler al „Ordinului Republicii” (2012).

În aceste momente de mare tristețe, transmitem condoleanțe și compasiune familiei îndurerate și celor care i-au fost apropiați.

**Dumnezeu să-l odihnească
în pace.**

Ala NEMERENCO, Ion TIGHINEANU, Emil CEBAN, Eva GUDUMAC, Boris GAINA, Stanislav GROPPA, Svetlana COJOCARU, Victor MORARU, Liliana CONDRATICOVA, Ion ABABII, Serafim ANDRIEȘ, Gheorghe CIMPOIEȘ, Mihai CIMPOI, Gheorghe DUCA, Maria DUCA, Teodor FURDUI, Gheorghe GHIDIRIM, Aurelian GULEA, Gheorghe PALADI, Mihai POPOVICI, Victor LACUSTA, Alexandru ROȘCA, Valeriu RUDIC, Gheorghe ȘIȘCANU, Ion TODERAȘ, Nicolae BALAU, Constantin GAINDRIC, Victor GHICAVÎI, Nicolae OPOPOL, Viorel PRISACARI, Mihail VRONSCHIH, Eremia ZOTA, Elena ZUBCOV, Ion MEREUȚĂ, Gabriela ROMANCIUC, Silvia RAILEAN, Leonid CHIȘLARU.

Seminar pentru profesori marca Centropa

În weekend-ul trecut, mai exact între patru și șase noiembrie, a.c., la Rîșcova, Orhei, a avut loc seminarul internațional de instruire „Promovarea Societății Civile și Istoriei Evreiești în Moldova, Ucraina și Germania”, organizat în parteneriat cu Jewish Heritage Moldova și EcoVisio.

Seminarul a inclus discuții, prelegeri și ateliere interactive axate pe istoria evreilor din Europa secolului 20, precum și sugestii privind folosirea informației de către studenți sau elevi. Alte evenimente au inclus vizita Cimitirului Evreiesc din Orhei, audierea noului Ghid Audio Basarabia de Centropa și prezentarea noii expoziții

Centropa. În a doua și a treia zi a seminarului participanții au avut șansa de a adresa întrebări Irinei Shikova de la centrul de cercetare și educație Maghid, care a ținut un discurs interesant despre patrimoniul evreiesc din Republica Moldo-

va, dumneaei fiind și ghidul turistic care a vorbit despre istoria cimitirului din Orhei. Coordonatorul Centropa Moldova, Ion Ungureanu, de la EcoVisio și doamna Shikova au oferit o avanpremieră a noului Ghid AudioWalk Basarabia. Ghidul se bazează pe mărturii reale ale evreilor care au fost martori ai perioadei interbelice și au locuit

în Chișinău, Bălți, Orhei și Vadul-Rașcov. După aceasta a urmat un atelier interactiv de Olga Polyak de la Insha Osvita, unde profesorii au învățat moduri creative și inovative de a folosi biografiile Centropa pentru predarea patrimoniului evreiesc prin artă. În plus, Horațiu Suciuc a făcut o introducere pătrunzătoare în utilizarea învățării

bazate pe proiecte și a romanelor grafice în clasă.

„Dorim să mulțumim tuturor speakerilor și participanților noștri minunați pentru că au făcut ca acest seminar să fie de succes”, a menționat Ion Ungureanu, coordonatorul proiectului. Pedagogii vor putea utiliza cu succes cunoștințele acumulate pe parcursul acestor zile și tot ce au învățat despre patrimoniul evreiesc, promovând aceste valori atât în societatea civilă, cât și în clasele unde predau.

Seminarul s-a desfășurat în limbile engleză, română și rusă.

La seminar au fost prezenți patru profesori din Polonia, șase - din Ucraina, cincisprezece - din Republica Moldova și un profesor - din Marea Britanie.

Silvia ȚURCAN

Rolul psihopedagogului în pregătirea sportivilor începători pentru concurs

CUM SĂ MERGI MAI DEPARTE, SĂ NU RENUNȚI ȘI SĂ FACI FAȚĂ EȘECURILOR ÎN SPORT?

Pregătirea psihologică a sportivilor pentru concurs are rolul de a dezvolta capacitatea de autoreglare a stărilor psihice și a conductelor de antrenament și concurs, programul de pregătire mentală cuprinzând, printre altele: tehnici de relaxare și vizualizare, stabilirea de obiective, precum și cultivarea încrederii în sine.

Psihologia sportivă studiază atât sentimentele sportivilor, cât și modul în care aceștia gândesc și se comportă, astfel că intervenția unui psiholog sportiv este deosebit de importantă pentru a ajuta sportivii să evolueze în cele mai bune condiții și la un nivel competițional optim, cu scopul de a îmbunătăți constant performanțele acestora.

Pentru menținerea unui stil de viață sănătos, abilitatea de a depăși cu bine situațiile stresante este realizată și prin cultivarea unui mod de gândire sănătos și echilibrat. Doar exercițiul fizic nu este suficient în pregătirea competițională; este necesară și o pregătire psihologică specifică, menită să ajute sportivii să-și depășească propriile limite, să știe cum să-și controleze propriul corp, să domine emoțiile necontrolate, astfel încât, la final, să fie câștigător din toate punctele de vedere.

Înfrângerea sau incapacitatea de a realiza ceea ce îți dorești

Înfrângerea sau incapacitatea de a realiza ceea ce îți dorești este una dintre principalele experiențe negative ale oricărei persoane. Capacitatea de a le face față este una dintre cele mai importante abilități de viață ale unui sportiv începător și determină comportamentul unei persoane în circumstanțe stresante.

Este util pentru un sportiv să știe cât de ușor îi este personal să experimenteze astfel de condiții: independent, cu alte cuvinte, de sine stătător sau în prezența altei persoane, să nu reducă semnificația a ceea ce s-a întâmplat.

O eroare comună în această etapă este să vă concentrați asupra greșelilor comise. Este necesar să evaluăm, în primul rând, ceea ce s-a făcut bine și corect.

Adeea, sportivii, concentrându-se doar pe indicatorii oficiali de performanță, care inevitabil îi compară cu alții, nu observă puncte importante – analiza propriilor greșeli.

Este mai bine să găsim 2, maxim 3 puncte slabe, care au împiedicat de data aceasta obținerea performanței sau au condus la rezultatele greșite. Mai mult, nu este suficient doar să vedem aceste puncte slabe, este necesar să înțelegem clar, care este exact dezavantajul lor și cum ar trebui corectate. Analiza erorii duce la necesitatea recunoașterii și evaluării propriilor puncte slabe.

Aceeași acțiune are dorința de a justifica greșelile. În sine, justificarea este același mecanism de apărare, care permite unei persoane să nu-și asume întreaga responsabilitate pentru ceea ce s-a întâmplat – acceptarea unei greșeli.

Ultima și foarte importantă etapă este să privim ceea ce s-a întâmplat nu ca pe o înfrângere, ci ca pe o experiență de viață.

Un sportiv are nevoie de la 2-3 până la 48 de ore pentru a experimenta în mod independent înfrângerile. Este necesar să i se ofere posibilitatea de a simți durerea înfrângerii, prăbușirea tuturor, starea de deznădejde. Pentru

unii – de sine stătător; pentru alții – în prezența unei persoane care înțelege.

- este necesar să se stabilească ce s-a făcut bine în acest discurs, în ciuda rezultatului final negativ. De realizat că toate aprecierile sunt relative, iar aprecierea „totul este rău” nu este altceva decât o „prismă” a percepției, rezultatul percepției dintr-un anumit unghi. Găsirea binelui, a pozitivului în orice performanță proastă oferă o sursă de motivație și putere de depășire. Creșterea stimei de sine prin evidențierea momentelor bune ar trebui să fie specifică, bazată pe acțiuni sau fapte reale;
- următorul pas este să fie numite 1-2 probleme specifice, care în momentul de față reprezintă un obstacol în obținerea realizărilor mai bune, te împiedică cel mai mult să ai performanțe mai bune. Acestea sunt punctele de aplicare a forțelor în următoarea perioadă de pregătire. De exemplu, de setat două sarcini care vor trebui îndeplinite: una – prioritară, a doua – suplimentară;
- eliminarea utilizării cuvântului „ghinionist”. Utilizarea acestuia este primul pas către următoarea înfrângere.

Direcțiile pregătirii psihologice pentru concurs

Considerăm că reușita în cadrul unui concurs presupune nu doar câștigarea locului I, ci și însușirea elementelor parcurse în cadrul pregătirii și aplicarea acestora în situația specifică, competițională, schimbarea pozitivă în ceea ce privește evoluția sportivă, capacitatea de control mental, dar și fizic, realizarea obiectivelor propuse și, nu în ultimul rând, experiența acumulată în urma concursului. Toate aceste aspecte vor pregăti sportivul din punct de vedere mental, emoțional și fizic pentru concursurile ulterioare.

Nevoile sportivilor și procedeele de bază ale pregătirii psihologice

1. Pe parcursul comunicării între antrenor și sportiv are loc educarea psihologică a sportivului:
  - a) explicarea particularităților emoțiilor înainte de start și ale celor competiționale;
  - b) metoda principală de influență – convingerea, influența asupra conștiinței sportivului.
2. Eliminarea contradicției – sarcina de bază ce apare deseori, folosind sugerarea și convingerea, lupta cu negativismul.
3. Autodisciplinarea – crearea de sine stătător a stărilor psihologice necesare.

Printre nevoile sportivilor, putem enumera: stabilirea obiectivelor; necesitatea de a se refăce fizic și mental după o accidentare; continuarea după o victorie; continuarea după o înfrângere; nevoia de autonomie; depășirea perioadei de platou.

În mod normal, aceste aspecte sunt discutate cu antrenorul, se observă specificul sportului practicat, punctele forte și punctele slabe ale sportivului, nivelul de motivare al acestuia,

aspecte din concursurile anterioare, ce a funcționat și ce nu a funcționat atunci, personalitatea acestuia, predispoziții, abordarea strategică a antrenorului etc. Ulterior acestei etape, se pot discuta așteptările cu privire la evoluția competițională, temerile și scopul final pentru fiecare participare. Considerăm că, astfel, se poate construi un plan de intervenție psihologică ce vizează sportivul în integralitatea lui, prin cunoașterea anumitor aspecte de bază, ce țin de structura personalității, nivelul de motivație, așteptări, evaluare și conștientizarea a aspectelor pozitive, dar și a situațiilor stresante.

Continuarea după o victorie reprezintă, de asemenea, o provocare în viața unui sportiv. Odată ce a ajuns la nivelul dorit, a câștigat concursul pentru care a muncit atât de mult, este posibil să apară atacul de panică și starea de anxietate, însoțite de întrebări precum:

- a) unde pot să merg mai sus de aici?
- b) cum voi putea să depășesc evoluția de astăzi la următorul concurs?
- c) cum voi reuși să rămân pe primul loc?

În cazul victoriei, sportivul trăiește din plin sentimentul reușitei, fiind caracterizat de o stare de euforie, care poate să-l decompenseze din punct de vedere psihic. Un sportiv înțelept este indicat să fie și echilibrat, atât în comportament, cât și în modul de a gândi.

Continuarea după o înfrângere reprezintă, probabil, una dintre cele mai grele situații cu care se poate confrunța un sportiv. Nu există nici un sportiv care nu a experimentat înfrângeri vrednice. Cum educăm un sportiv începător să nu-i fie frică de concurs și de înfrângere la concurs, la care, cu timpul, apar niște gânduri că sportivul nu arată rezultate bune și atunci el abandonează acest sport, unde, pe viitor, ar putea să arate rezultate înalte.

Rolul părinților la formarea normelor psihologice ale sportivului

Dacă vorbim de sportivii cu vârstă între 7-11 ani, atunci la acești copii nu sunt formate niște norme cognitive ale stării psihice. Ei nu fac față de sine stătător stării psihologice, sunt influențați de părerea părinților, deoarece se află mai mult timp cu părinții, decât cu antrenorul. Părinții trebuie să discute cu copilul lor. Astfel, vom avea un sportiv cu o stare psihologică normală, echilibrată. Acesta va fi în stare, pe viitor, să-și regleze emoțiile înainte de concurs sau/și după înfrângere.

1. De exemplu, atunci când întrebi copilul: „Ce ți-a plăcut la concurs?” Răspuns: „Da, a fost foarte interesant, au fost mulți copii, eu am concurat cu alți copii, dar nu am primit medalie.” Și atunci, în memoria copilului apar gânduri, că el a dezamăgit părinții, antrenorul. În acest moment, la sportiv poate apărea decompensarea prin ceea ce Hans Selye denumea stres negativ.
2. Un moment la fel de important este că părintele așteaptă mereu un rezultat înalt de la concurs. Părintele nu primește alte rezultate, decât copilul său să fie primul, să fie învingător. Sportivul nu este un robot și nu există nici un om pe lume, care să nu fi avut înfrângeri în viața sa. Este o greșală, atunci când părintele așteaptă de la copil

doar victorie. În aceste condiții, starea psihică și stresul negativ se pot manifesta prin depresie, furie, frustrare, dezamăgire.

3. Șantajul – atunci când părintele pune condiții copilului. În cazul șantajului copilului nu i se dă nici o șansă.
4. Atunci când părintele este foarte agitat și prin aceasta transmite toate emoțiile copilului, în loc părintele să-l liniștească pe copil, mai mult îl agită și, ca rezultat, acest copil nu se isprăvește cu situația stresantă. În consecință, există șansa ca și copilul să lase acest sport. Rolul antrenorului este de a discuta cu sportivul, să-l convingă, să-i însușească încrederea în sine, în forțele proprii, de a analiza greșelile, obstacolele, care au împiedicat obținerea rezultatelor înalte la concurs și evitarea repetării greșelilor la concursurile ulterioare.

Obiectivele competiționale și tehnicile utilizate pentru realizarea acestora

- dezvoltarea abilităților de reglare a răspunsurilor emoționale la situațiile stresante din timpul concursului. Concursul reprezintă în sine un factor de stres;
- stabilirea scopurilor – ce ne propunem în mod special să realizăm prin participarea la un anumit concurs;
- creșterea stimei de sine – nivelul stimei de sine se oglindește și în cadrul unui concurs printr-o prezentare de calitate, definită de încredere în forțele proprii și în reușită și printr-o abordare echilibrată a întregului proces competițional; ne referim aici la observarea și corectarea propriilor greșeli, evaluarea corectă a propriei performanțe și înțelegerea aspectelor, care necesită îmbunătățire;
- creșterea performanței – aceasta reprezintă un obiectiv comun pentru toți sportivii;
- reglarea somnului și a alimentației – din cauza perioadelor prelungite de efort intens, este posibil ca sportivul să întâmpine probleme, în ceea ce privește reglarea programului de somn, mai ales prin insomnie (uneori, atunci când organismul este foarte obosit, somnul întârzie să apară);
- regăsirea motivației – motivația reprezintă unul dintre principalele elemente de susținere a performanței; formarea motivației spre un antrenament multianual intens are loc datorită conștientizării corelației între munca la antrenament, modificările reale ale calităților personale (fizice și morale – volitive) și creșterea rezultatelor sportive;
- identificarea și depășirea cu succes a traumelor – în cadrul unei competiții, poate duce la scăderea performanței sportive;
- reglarea anticipării și a gândurilor cu privire la modul în care se va desfășura concursul – explicarea particularităților emoțiilor înainte de start și ale celor competiționale. Principala metodă de influență – convingerea, influența asupra conștiinței sportivului;
- menținerea atenției și a concentrării pe tot parcursul concursului – aceasta reprezintă un obiectiv comun al tuturor sportivilor, mai ales în situațiile provocate special pentru distragerea atenției.

Angela BREGA

(Continuare din pag. 2)

instituții de a acoperi planul de admitere, deoarece tendințele din ultima perioadă ale beneficiarilor acestor programe arată că accentul prioritar se pune pe dezvoltarea unor abilități înguste, urmate de angajare, pentru a obține propriul profit.

Pentru Școala Profesională nr.9, mun. Chișinău, disponibilitatea programelor de formare profesională prin metoda duală prezintă mai multe beneficii, și anume:

- colaborarea cu agenții economici în domeniul respectiv de instruire;
- schimbul de experiență dintre tehnologiile aplicate în procesul de instruire la companie, racordate la procesul de studii din instituție;
- implicarea specialiștilor din cadrul companiilor în procesul de examinare a elevilor;
- implicarea specialiștilor din cadrul companiilor în elaborarea documentelor educaționale (standardul ocupațional, calificarea profesională, curriculum de studii);
- acordarea ajutorului curricular oferit de agenții economici;
- acoperirea Comenzii de Stat la admitere cu locuri de la bugetul de stat, etc.

Toate cele menționate mai sus sunt importante, dar nu și singurele beneficii de care profită instituția. În pofida tuturor celor expuse, există și unele lacune în legislația cu privire la învățământul dual din țara noastră. Spre deosebire de țările înalte dezvoltate din UE (ex., Germania) sau companiile cu capital străin din țara noastră (ex. DRĂXLMAIER), unde se aplică învățământul dual, agenții economici autohtoni se descurcă cu greu în aplicarea acestor programe, deoarece nu dispun de cadre înalte calificate, cu studii pedagogice care ar fi în stare să instruiască elevii în cadrul companiilor. Alt aspect foarte important, care necesită o atenție deosebită în viziunea mea, este promovarea intensă a acestei forme de învățare în rândurile agenților economici și informarea lor asupra cerințelor și beneficiilor. Camera de Comerț și Industrie a Republicii Moldova și Ministerul Educației și Cercetării sunt promotorii activi în acest sens, însă aceasta este insuficient pentru a dezvolta un sistem de instruire eficient și durabil.

Leonid ROȘCA,
profesor/maistru instructor,
meseria Mecanic auto (grad didactic II);

Avantajele și beneficiile învățământului profesional tehnic în sistemul dual din Republica Moldova sunt: motivarea înaltă prin referință la activitatea practică; succesele obținute (rezultate pozitive la învățatură) prin soluționarea de sine stătător a sarcinii; exersarea modului de lucru prin cooperare; căutarea soluțiilor pentru toate sarcinile de lucru noi, necunoscute.

Cu părere de rău, sunt și unele carențe: nu toți agenții economici sunt pregătiți pentru astfel de colaborări între instituțiile de învățământ și întreprinderile de pe piața muncii și nu întotdeauna sarcinile de lucru se potrivesc drept sarcini de învățare.

(Continuare în pag. 7)

Utilizarea instrumentelor digitale și platformelor educaționale la treapta primară

Articolul de față include metode de predare-învățare-evaluare ce stau la baza procesului educațional la distanță, tehnologii moderne de învățare. Platformele educaționale și instrumentele digitale în timp vor deveni cartea de câpătăi a dascălilor și principalul interes al elevilor. Tehnologiile se dezvoltă pe zi ce trece și asta ne spune că viitorul aparține TIC-ului.

Tehnologiile educaționale și învățământul modern vin să se completeze reciproc cu un scop nobil - de a forma nouă generație cu abilități sporite și potențial de dezvoltare. Iar noi, profesorii, suntem cei care devenim „umbra” învățării, oamenii din spatele cortinei, cei care știm să modelăm destine și vieți. Pedagogia, la fel ca și toate domeniile de activitate, are nevoie de un „refresh”. Generația Z sunt copiii gadgeturilor, copiii tehnologiilor on-line, acei elevi pe care îi găsim mereu cu telefonul sau tableta în mână. De aici vine și necesitatea noastră, a profesorilor, de a implementa metode de studiu care să fie atractive și motivante pentru copii.

Pentru a răspunde cerințelor secolului în care trăim, este nevoie

II. tehnologii digitale de facilitare a evaluării online;

III. tehnologii digitale de activizare și eficientizare a învățării online.

Pentru a antrena pasiunea copilului Generației Z, utilizez tehnologii, instrumente web 2 și platforme de studiu online, precum: *Jigsawplanet*, *Linoit*, *Bookcreator*, *Wordwall* în cadrul procesului de predare-învățare-evaluare. Prin prisma evenimentelor globale (COVID-19), viața impune societății și individului o adaptare corespunzătoare la acest ritm de viață. Cunoașterea și utilizarea instrumentelor digitale și a platformelor educaționale mi-au fost foarte utile și în perioada de predare-învățare la distanță.

Jigsawplanet este platforma educațională care prin joc adu-

Lilia MORARU,
învățătoare, grad didactic I,
LT „Mihai Eminescu”,
or. Cimișlia

avem dezvoltarea competențelor esențiale obiectului predat și, în același timp, integrarea TIC în învățământ. Cu o deosebită plăcere elevii participă la fiecare joc, la oricare din disciplinele propuse: istorie, matematică, științe etc.

Educația, înțelesă ca o acțiune formativă, este mijlocul prin care atât societatea, cât și micul școlar se pregătesc pentru a răspunde cu adevărat acestor probleme. Un mare rol în eficientizarea procesului didactic îi revine profesorului. Învățătorul se află în permanentă formare, înțelege perfect că, spre deosebire de metodele tradiționale care realizează evaluarea rezultatelor școlare obținute pe un timp limitat și în legătură cu o arie mai mare sau mai mică de conținut, dar oricum definite, metodele alternative de evaluare prezintă cel puțin două caracteristici: pe de o parte, realizează evaluarea rezultatelor în strânsă legătură cu instruirea/învățarea, de multe ori concomitent cu aceasta; pe de altă parte, ele privesc rezultatele școlare obținute pe o perioadă mai îndelungată, care vizează formarea unor capacități, dobândirea de competențe și, mai ales, schimbări în planul intereselor, atitudinilor, corelate cu activitatea de învățare.

Legat de prima grupă - **tehnologiile de facilitare a predării online** - și ținând cont de faptul că în acest an școlar sunt îndrumător al unei clase I din mediul rural și competențele digitale ale elevilor erau ca și inexistente, a fost o provocare să organizez o predare eficientă, cu un conținut relevant, să identific strategii interactive. În acest sens, am considerat că platformele care corespund unei interactivități optime între cadrul didactic și elevi, dar

și interactivității între elevii clasei, sunt *Zoom*, *Google Meet* și *Google Classroom*. Am folosit ca tablă virtuală *OpenBoard*, care mi-a permis să încarc toate materialele de care aveam nevoie la fiecare lecție - manuale digitale, imagini, fișe de lucru, materiale video - și mi-a oferit acces la o mulțime de instrumente extrem de utile: casetă de scriere, marker pentru sublinierea conținuturilor esențiale, lupă, rigle, compas etc.

Predarea prin intermediul acestor platforme a fost o oportunitate ca elevii să fie implicați activ în propria învățare, a permis obținerea unui feedback legat de cât și cum au înțeles sarcinile de lucru și conținutul lor. Platformele digitale accesate au permis partajarea de materiale cu conținut interactiv - jocuri educaționale, exerciții din manualele digitale, dar și formarea unor rutine de rezolvare a problemelor de matematică sau de citire activă și conștientă, atât de necesare școlariilor mici.

Pentru a doua grupă - **tehnologiile digitale de facilitare a evaluării online** - după mai multe căutări, am considerat că pentru elevii clasei mele sunt utile instrumentele oferite de *Google Forms*. Cu ajutorul acestora am creat probe de evaluare la disciplinele predate. Am avut în vedere ca aceste activități de evaluare să fie ușor de parcurs, să necesite cât mai puțin ghidaj din partea părinților, să fie captivante și motivante, să conțină materiale vizuale, să aibă relevanță și atractivitate, să fie adecvate particularităților stadiale ale copiilor.

Chestionarele Google oferă posibilitatea de creare a unor itemi de evaluare de tipuri diferite - de completare, cu alegere multiplă, tip paragraf, casete de selectare sub formă de grilă, permit încărcarea de fișiere,

de imagini, inserarea de link-uri, de materiale video etc., de aceea sunt extrem de utile în evaluarea online, deși au neajunsul că nu poți măsura cu exactitate cât de mult au fost ajutați copiii în realizarea sarcinilor.

Platforma *LiveWorksheets* permite transformarea fișelor de lucru tradiționale în format doc, pdf, jpg în exerciții interactive online. Pe lângă sarcinile de lucru din testele de evaluare clasice, fișele interactive permit includerea de sunete, de videoclipuri, exerciții de vorbire pe care elevii le pot realiza cu ajutorul unui microfon. Se lucrează ușor chiar și de către elevii de vârstă școlară mică, iar rezultatele pot fi trimise în clasa virtuală sau pe adresa de e-mail a profesorului.

A treia grupă în care am organizat resursele digitale a fost cea a **tehnologiilor digitale de activizare și eficientizare a învățării**, pe care le-am integrat în activitățile de predare-învățare de la toate disciplinele. Am selectat aplicațiile care mi s-au părut adecvate conținuturilor specifice clasei și care să contribuie la formarea competențelor și la atingerea obiectivelor lecțiilor.

Cele mai îndrăgite de copii au fost jocurile interactive, pe care le-am realizat cu ajutorul aplicațiilor *wordwall.net*, *learningapps.org*, dar și activitățile în care am folosit *wordart.com*, *im-a-puzzle.com* sau *padlet.com*. Integrarea acestor aplicații în diferite etape ale lecțiilor și parcurgerea sarcinilor de lucru m-au ajutat să creez contexte educaționale de calitate, interactive, care să susțină o învățare personalizată și diferențiată, să contribuie la autonomia în învățare a elevilor, să se plezeze pe interesele lor, să le capteze atenția, să le ofere un feedback rapid.

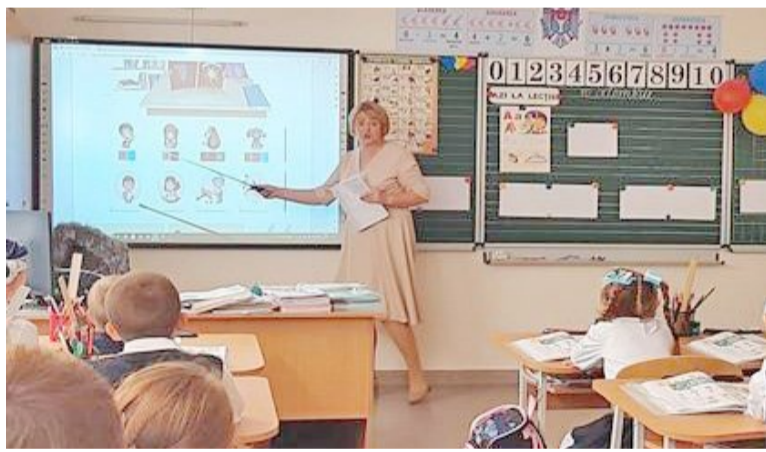
să avem un învățământ flexibil, care să le permită elevilor să-și pună în valoare cunoștințele prin modul în care ei cred că o fac cel mai bine și le reușește sută la sută să se manifeste. Și desigur, pentru a ajunge la rezultatul dorit este cazul ca mijloacele TIC să fie utilizate combinat cu metodele tradiționale, astfel încât să atingem cu succes obiectivele propuse actului de predare-învățare-evaluare.

În primul rând, mi-am structurat tehnologiile digitale care îmi erau utile atât în învățarea sincron, cât și în cea asincron, în 3 mari grupe:

I. tehnologii digitale de facilitare a predării online;

ce cunoștințe elevilor. Crearea de puzzle online vine cu dezvoltarea capacităților cognitive, atunci când copilul își pune în mișcare fantezia, pentru a reface o imagine prestabilită de copil. În acest scop am utilizat instrumentul în cadrul orelor de limbă română, istorie, științe.

Wordwall este o platformă care combină de minune jocurile didactice cu dobândirea de cunoștințe. Știm cu toții că școlarul mic este pasionat de joc și principala cale de învățare la această vârstă este jocul. Odată cu el, elevii memorează mai ușor fiecare activitate și, dacă acest joc este transpus în mediul online, succesul nostru este garantat dublu:

Dezvoltare personală prin implicare în proiecte

Atelierul de lucru în cadrul Școlii Experienței Avansate a întrunit directorii adjuncți pentru educație, directorii instituțiilor de învățământ extrașcolar, cadrele didactice de Dezvoltare personală. A fost dat startul la două proiecte educaționale, în care se vor implica instituțiile de învățământ: „Educație pentru echitate de gen și șanse egale” (coordonator Adela Gțișco, LT Cotiujuenii Mari) și „Meserii de ieri, de azi și de mâine” (coordonator Lilia Rotaru, Gimnaziul Cușmirca). Proiectele se vor desfășura în perioada octombrie 2022 - aprilie 2023.

Discriminarea de gen este o încălcare a drepturilor omului. Egalitatea de gen constituie un obiectiv central al oricărei societăți democra-

tice, care dorește să creeze drepturi cetățenești depline și egale pentru toți. Deseori tinerii se confruntă cu dificultatea de a-și alege o profesie

pe care să o urmeze în viitor. Astfel, absolvenții sunt influențați de familie, prieteni, tendințe moderne sau urmează studii de dragul diplomei. Alături, din cauza incapacității de a decide, unii tineri aleg să nu urmeze nicio profesie. Acestea sunt argumentele care stau la baza inițierii acestor două proiecte.

În calitate de parteneri vor fi directorii adjuncți pentru educație, cadrele didactice de Dezvoltare personală, Consiliul Elevilor, elevii, părinții, asistenții sociali, centrele medicilor de familie, polițiștii de sector, ONG-urile.

Scopul proiectelor este de a organiza campanii de informare la nivelul instituțiilor de învățământ din raion în vederea creșterii gradului de conștientizare a egalității de șanse, a combaterii violenței și discriminării la care sunt supuse fetele și persoanele cu dizabilități. Elevii sunt îndrumați să-și aleagă profesia prin punerea în aplicare a propriului potențial intelectual, dar și prin formarea și dezvoltarea altor competențe.

Impactul acestor proiecte va fi un valoros schimb de idei, iar pro-

dusele finale vor aduce satisfacție tuturor participanților. Va crește gradul de conștientizare a principiului egalității de șanse, a combaterii violenței și discriminării. Elevii vor descoperi meserii noi, cele mai dificile meserii, bucuria de a dăru, de a lucra în echipă.

Direcția Învățământ va menționa, la final, cele mai active instituții implicate în aceste proiecte.

Aurica VLAS,
specialist superior,
Direcția Învățământ Șoldănești

Proiectul „Toată școala citește!”

Concursul cititorului: cartea „Pollyanna” de Eleanor Hodgman Porter

Corina HARTEA,
bibliotecară, grad
de calificare I, profesoară
de limba și literatura română,
grad didactic II,
IP LT „Orizont”, mun. Chișinău

Motivația concursului
constă în cultivarea
interesului pentru lectură
prin îmbunătățirea relației
Școală-Bibliotecă, precum
și în stimularea creativității
copiilor de exprimare orală.

Câte visuri, câte dorințe are omul! Dar uneori, când ne dorim ceva mult de tot și dacă aceasta nu se realizează rapid, ne indignăm, ne întristăm. Ce e de făcut în asemenea situație?

Ce lucruri te fac să simți bucurie? Cum poți să transformi o suferință într-o bucurie? Care jocuri te ajută să te simți mai bine? Există în casa voastră jocuri pentru toată familia? Există o carte ce ne propune o soluție bună – să folosim jocul bucuriei sau, cum mai este numit, jocul mulțumirii. E vorba de cartea „Pollyanna. Jocul bucuriei” de scriitoarea americană Eleanor Hodgman Porter. Despre o carte asemănătoare regina Maria spunea: „Iată cartea aducătoare de înțelepciune și fericire. Citiți-o deopotrivă tineri ce pașii în lume și voi cei oboșiți de viață. Cu toții veți avea mare folos.”

De ce am ales această carte pentru lectură-concurs? Mi-au plăcut dintotdeauna cărțile pentru copii, însă acum, adult fiind, cărțile pentru copii m-au vrăjit de-a dreptul. Am văzut coperta colorată, am citit denumirea, adnotarea și atunci m-am gândit: va fi următoarea carte (după „Fram ursul polar”, „Singur pe lume”, „Tema pentru acasă”, „Amintiri din copilărie”, „Matilda” etc.) pentru picul meu și, desigur, pentru concursul cititorului. Eroiina cărții, Pollyanna, felul ei de a fi mereu pozitivă, veselă, săritoare la nevoie, de a-i învăța pe cei din jur să se bucure de viață, de lucrurile simple, de cei apropiați, într-un anumit fel m-a învățat și pe mine să privesc lucrurile altfel.

Eleanor Hodgman Porter
(1868-1920) a devenit o femeie remarcabilă a istoriei și a obținut o distincție rară la nivel internațional în secolul 20 ca romancier ame-

rican. A scris primul său roman, „Cross Currents”, în 1907. Au urmat alte scrieri, cu peste 200 de povestiri și 15 romane, însă cel mai bine amintit este „Pollyanna”. Scriitoarea a primit recunoașterea națională și statală ca femeie notabilă din New Hampshire, în anul 1990, din partea Organizației Naționale a Femeilor.

A creat cea mai optimistă eroină literară – Pollyanna, veselă și iubitoare de viață. Ea a creat un cuvânt în limba engleză care a modelat apoi noțiunea de fericire a lumii. Romanul s-a bucurat de un succes enorm atât printre copii, cât și printre mături, chiar din anul publicării, 1913, datorită mesajului său optimist – bucuria de a trăi. Despre marea popularitate a romanului mărturisesc și următoarele fapte: în fiecare lună a lunii iunie, în orașul de baștină al scriitoarei, Littltonne, se marchează Ziua Pollyannei, iar în parcul central al orașului se înalță o statuie de bronz a Pollyannei. În fiecare an, în luna decembrie, luna de naștere a scriitoarei, se celebrează „Ziua comemorării scriitoarei Porter”, iar pe piatra de mormânt a scriitoarei sunt scrise următoarele cuvinte: „Celei, operele căreia au adus multă lumină solară în viața a milioane de oameni”. Romanul „Pollyanna” este cel mai de succes din creația autoarei, fiind de mai multe ori ecranizat în diferite țări ale lumii.

Proba I. Careul

Găsește denumiri de personaje, denumirea pădurii, denumirea castelului.

Proba II. Descrie personajele

Proba III. Fișa personală a Pollyannei

- Numele
- Prenumele
- Vârsta
- Înfățișarea /portretul
- Localitatea
- Cetățenia
- Limba maternă
- Părinții
- Rudele

- Prietenii
- Calitățile
- Preferințele

Proba IV. Numește secvențe din imaginile propuse

Proba V. Răspundeți la întrebări

- Cine este Polly Harrington?
- Cine este Nancy?
- Ce face ea în casa domnișoarei Polly?
- De ce Nancy se angajase la lucru?
- La ce distanță locuiește Nancy de casa stăpânei?
- Cine este Pollyanna Whittier pentru Polly?
- În cinstea cui a fost numită Pollyanna?
- Cine s-a bucurat de venirea fetiței?
- Ce a răspuns stăpâna?
- Ce i-a ordonat Polly servitoarei?
- Ce prostii a făcut sora d-rei Polly? (așa spune Polly)
- Cine crea atmosfera veselă la Nancy acasă?
- Ce s-a gândit despre venirea nepoatei servitoarea?
- Cum o chema pe sora d-rei Polly?
- Unde va locui Pollyana? Cum era camera în cele două anotimpuri?
- Unde lucra bătrânul Tom?
- Care este rugămintea Pollyannei de la mătușă pentru OM?
- Cum a făcut-o frumoasă pe mătușă Polly? (ce i-a pus în păr, la gât)?
- Ce înseamnă pentru Pollyanna mersul la școală?
- Ce voia să-i spună John Pendleton Pollyannei?
- Ce-i propune Pollyanna dlui Pendleton (de cine să aibă grijă)?
- De câți ani nu vorbește Polly cu doctorul?...

Proba VI. Cine a spus?

- După ce termini de spălat vasele, te duci să deretici în camera cea mică, de sus, de lângă pod. Să scoți lăzile și geamantanele de acolo și, după ce vei mătura și vei pune totul în ordine, să aranjezi un pat simplu cu chingi.
- Și unde să pun lucrurile pe care le scot de acolo?

- Nu mă simt deloc singură, spune ea orgolioasă. Era atât de mulțumită de singurătatea ei. Ea... cu ea însăși.
- Of, de-aș putea să-i frec la fel și sufletul ei colțuros!
– „Curată, dar săracă”, își zise ea cu obidă.
– Pleacă de-aici cu glume de-astea, spune-le altora, fără să creadă o iotă. Zi mai bine că mâine soarele va răsări de la Apus.
– Nu-mi vine să cred că acum, la bătrânețe, mi-a fost dat să văd așa o minune.
– Cee!!! O poveste de dragoste?! Nu, n-am auzit și sunt sigură că nici alții n-au auzit vreodată de una ca asta.

- Tu n-o cunoști pe Miss Polly așa cum o știi eu. Era nespuse de frumoasă, ar fi și acum... dacă ar vrea...
- Va fi greu pentru noi toți dacă nu va fi așa. Nu știu ce vom face, imaginează-ți-o pe Miss Polly cu o fetiță zburdalnică și gălăgioasă!
- Tot la ea mă gândeam și eu. Sunt foarte curioasă s-o cunosc. Este unica mea mătușă și n-am văzut-o niciodată. Tata spunea că locuiește într-o casă impunătoare și frumoasă, sus pe un deal.
- Nu. Mă îndoiesc că mătușii tale îi place înghețata, eu n-am văzut-o niciodată mâncând înghețată la vreuna din mese.
- Te rog să înțelegi pentru totdeauna acest lucru: Nu doresc să aud niciodată, nimic, în legătură cu tatăl tău. Nu vreau să-mi vorbești despre el.
- Așa cum zici, Nancy, mi se pare că s-a dus cât mai aproape de cer, și arată cu degetul spre forma subțirică și sprintenă a fetiței, ce se vedea limpede, pe vârful dealului.

Proba VII. 6 De ce?

De la început mătușă se gândise s-o țină cât mai departe, într-un loc unde zburdalnicia copilei n-o va putea atinge nici pe ea, nici pe vreuna dintre prețioasele ei mobile. Uluită, Pollyanna o văzu pe Nancy izbucnind în plâns. Îndată, fetița se apropie de ea, întrebând-o: - Ce e cu tine, Nancy? Ce ai? De ce plângi? Matilda, nu trebuie să deschizi geamul! Mătușă Polly, șopti ea cu sfială, nu există oare ceva care să te facă fericită la gândul că-ți îndeplinești toate datoriile?

Dna Snow a îndrăgit-o pe Polly. - Pollyanna, ce-ai zice să vii să locuiești la mine? spuse doctorul

Tema pentru acasă: Pagină de jurnal

Scrie, în limita a 15-20 rânduri, o pagină de jurnal: dacă ai cunoaște-o pe Pollyanna, ce ați discuta, unde ați merge, ce jocuri preferate ați avea, ce filme/desene animate ați privi, ce secrete v-ați spune una alteia ș.a.

Publicitate la carte

Recomandă această carte colegilor din școală, prietenilor, profesorilor, părinților (la alegere).

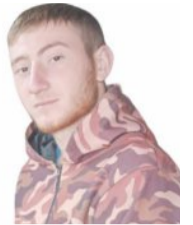
Cum s-a schimbat viața personajelor înainte/după cunoașterea Pollyannei?

Ce calități ale Pollyannei ai dori să le ai și tu?

Ai un prieten/prietenă care seamănă cu Pollyanna?

Romanul „POLLYANNA” merită să fie citit!

(Continuare din pag. 5)

Igor HUȘTIUC,
absolvent al Școlii Profesionale
nr.9, mun. Chișinău:

Am însușit meseria Mecanic auto, în baza învățământului dual, adică am îmbinat învățământul din școală cu cel de la agentul economic.

După absolvirea Școlii Profesionale nr. 9 din mun. Chișinău, continui să lucrez în cadrul Companiei SRL „Inter GP Group”, unde am fost angajat și la stagiul de practică. Sunt sigur că am făcut alegerea corectă, deoarece îmi cunosc bine meseria, m-am încadrat ușor, sunt mulțumit de condiții și de salariu.

O problemă ar fi că sediul întreprinderii are o locație greu accesibilă.

Ion CEBAN,
elev, anul I, meseria
Mecanic auto:

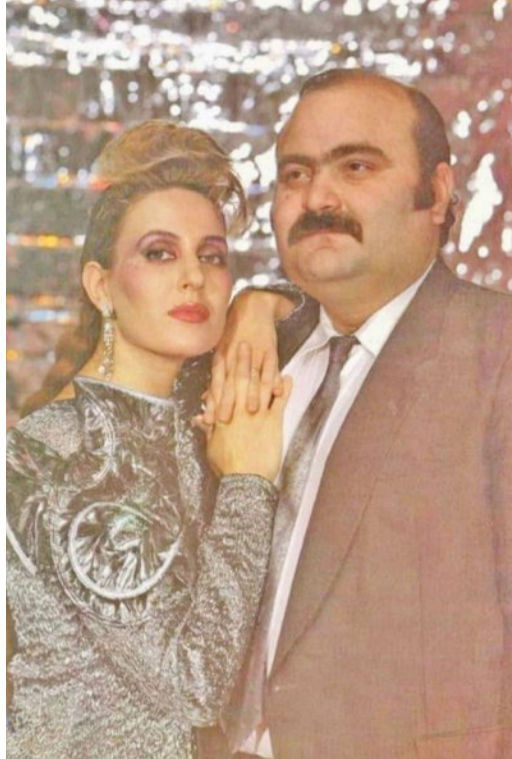
Sunt elev în grupa cu învățământ dual din Școala Profesională nr. 9, mun. Chișinău. Am absolvit anul curent gimnaziul și mi-am propus să mă încadrez în câmpul muncii, dar cineva dintre prieteni m-a sfătuit că o soluție mai bună ar fi să învăț o profesie la învățământ dual, deoarece sunt mai puține ore teoretice, mai multă practică, dar și beneficii de burse destul de bune. După părerea mea, un plus este faptul că după finalizarea școlii ai un loc de lucru garantat. Un dezavantaj, consider eu, este condiția că după școală ești obligat să lucrezi trei ani la întreprinderea dată.

În țara noastră sistemul dual a fost introdus prin lege acum cinci ani. Există, însă, țări în care acest sistem și-a demonstrat prioritățile cu mult înainte, un exemplu elocvent în acest sens fiind Germania. În această țară rata de angajare a absolvenților obișnuiei cu această formă de învățământ este de aproximativ 90%, ucenicii fiind remunerați de cele mai multe ori chiar după primul an de pregătire în companie. Învățământul dual în Republica Moldova este reglementat prin Regulamentul cu privire la organizarea programelor de formare profesională tehnică, prin învățământ dual, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.70 din 22 ianuarie 2018.

Doina și Ion Aldea Teodorovici – 30 de ani de la tragica dispariție

Când cade frunza și calc pe cea, reflectez asupra vieții și activității unor personalități, precum Dumitru Matcovschi, Leonida Lari, Doina și Ion Aldea Teodorovici și mulți alții. Unii dintre ei s-au născut toamna și s-au strămutat din această lume tot în acest anotimp. Pe 30.10. 2022 se împlinesc 3 decenii de la tragica dispariție a artiștilor basarabeni Doina și Ion Aldea Teodorovici.

redactorul șef adjunct Vasile Năstase. Am păstrat cu sfințenie ziarul.

În ziua de 3 noiembrie 1992, dimineața, în ziua înmormântării cuplului Teodorovici mă aflu în studioul la Televiziunea Națională, emisiunea „Telematinal”. Acolo erau prezenți regretații Dumitru Fusu și Iurie Sadovnic, poetul Iurie Donici și artiștii Silvia și Anatol Chiriac. Emisiunea era prezentată de jurnaliștii Corina Fusu, Sergiu Corcebaș și regretatul Ștefan Culea. Pe fețele celor prezenți am citit și simțit durere imensă. Iar eu pe fundalul cântecului „Maluri de Prut”, cu lacrimi în ochi, cu nod în gât, cu vocea tremurândă,

începeau pregătirile, se coceau învârtite, biscuiți și cuptoare pline de bunătați. După concertul unde se adunau satele din jur (aici trebuie să spun că la Varâncău, regretatul președinte de colhoz, Simion Gogu, a construit un Teatru de vară cu multe sute de locuri, unde încăpeau toți cei veniți din satele din împrejurimi), în casa mare a nănașilor, adică a părinților actorului Gheorghe Pîrlea, se întindea o masă împărătească. Eu fiind copilă mă dădeam pe după perdele și ascultam vorbele, glumele și amintirile artiștilor. Ei îmi păreau niște zei. În inimă cu aceste amintiri și suferință am scris poezia „Jurământ pentru Doina și Ion”, publicată în aceeași săptămână în ziarul „Glasul Națiunii”, cu acordul regretaților poeți Anatol Ciocanu, Gheorghe Vodă și Ion Proca, susținută de

am recitat poezia „Jurământ pentru Doina și Ion”. De la televiziune am venit la Teatrul de Operă și Balet. Aici era o mare de lume, atâta lume nu am văzut nici până atunci și nici până acum la vreo înmormântare. La geamul din hol l-am văzut pe micuțul Cristea Aldea Teodorovici - privea lumea din stradă. De la distanță l-am cuprins cu sufletul și am cerut lui Dumnezeu să-i trimită mulți îngeri păzitori și oameni buni în cale.

Astăzi, rătăcind trecutul, îmi amintesc o alta poezie, dedicată marilor artiști, intitulată „Noua ani de așteptare” și publicată în placheta de versuri „Bumerangul Ecoului”. Vreau să spun, cât voi trăi pe Pământ, nu voi uita frunzele frumoase de toamnă ce-au adus lumină printre români. Lumină veșnică!

Veronica PÎRLEA-CONOVALI

JURĂMÎNT PENTRU DOINA ȘI ION

Între două maluri Prutul plînge
Căci Ion și Doina ne-au lăsat
România lacrimile-și strînge
Plînsul este afit de-ndurerat!

Plînge-n doiiu toamna și pămîntul
Plînge-acest nemiluit popor -
Doinei i se-nlăcrimează cîntul
Și Ion e-n jalea tuturor.

Vai, durerea pașii că ni-i moaie
Și ne smulge inima din piept
Stîlpul unui neam - de ce se taie?
Moarte - au cum crizimea să-ți-o ien?

Două inimi brave și bărbate -
Pentru voi e-al nostru jurămint:
Ne-ai crescut în suflet libertatea -
Veșnic veți trăi pe-acest pămînt!

Veronica PÎRLEA

Marii cântăreți au militat în activitatea lor pentru reunirea Basarabiei cu România, au cântat limba română, au optat pentru grafia latină și l-au venerat pe Eminescu. Îmi aduc aminte de dimineața zilei de 1 noiembrie 1992, când am auzit trista veste. Am plâns mult. În memorie îmi stăruiau anii de copilărie când împreună cu regretatul meu unchi, actorul Gheorghe Pîrlea, și alți artiști, Doina și Ion veneau la Varâncăul meu, din raionul Soroca. Țin minte nănașa Eufrosina, cu o săptămână înainte, aduna toate finele de cununie și

/Școala în lume/

14 ani de digitalizare a educației în România

în fiecare sală de clasă. Și totuși, 85-90% dintre școlile noastre încă mai așteaptă să facă acest pas.

Marea întrebare e: „Școala românească își mai permite să aștepte, să mai amâne?”. Iar dacă vrem să recuperăm decalajele față de ce se întâmplă pe plan internațional, ce e de făcut? La prima întrebare, statisticile oficiale privind performanța școlară, riscul de abandon școlar și birocrăția care sufocă activitatea didactică ne dau un răspuns clar. Soluția este însă complexă, implică toți factorii de decizie, de la toate nivelurile.

Adservio propune o viziune cu obiective clare

La 14 ani de când s-a implementat ideea unui învățământ ajutat de tehnologie, propunem o viziune cu ținte realiste. Am dorit să creăm ecosistemul digital la care să se poată conecta, în mod firesc, multe alte instrumente digitale necesare elevilor și profesorilor.

Invităm toți membrii comunității educaționale din România, și mai ales autoritățile competente, să contribuie la această strategie, apoi să și-o asume public.

La sigur, este nevoie de un angajament clar, oficial din partea Ministerului Educației, privind digitalizarea tuturor școlilor din România măcar pe termen mediu. E necesar un plan clar, administrativ și financiar, pentru următorii 3-5 ani, în care autoritățile să-și propună ca toate unitățile de învățământ să poată funcționa în mediul digital. De asemenea, ar fi utile standardele de calitate clare pentru platformele educaționale, mai ales în privința securității datelor, a funcționalităților și a conformității catalogului electronic cu regulamentul-cadru al Ministerului Educației.

În perspectivă, vedem necesitatea ca ISJ-urile, inclusiv Ministerul Educației, să primească date în timp real de la toate școlile din România. Astfel, managerii sistemului de învățământ ar obține statistici și rapoarte standardizate, având o privire de ansamblu rapidă asupra realităților din școli, licee, grădinițe. Doar în acest mod pot fi generate politici educaționale țintite și urmărite efectele lor. În perspectivă, vedem posibilă chiar și alocarea țintită a finanțărilor, în funcție de nevoile specifice identificate în fiecare unitate de învățământ.

Sursa: edupedu.ro

CFCL Centrul Formare Continuă și Leadership

ANUNȚĂ

demararea procesului de înscriere

Ia CURSURILE DE FORMARE PROFESIONALĂ CONTINUĂ

pentru perioada 07.11.2022 – 03.12.2022

la următoarele specialități:

1. Pedagogie în învățământul primar
2. Pedagogie preșcolară
3. Geografia
4. Educația civică (educație pentru societate)
5. Educație tehnologică
6. Arte plastice
7. Învățământ special și integrat
8. Logopedie, SAP
9. Învățământ extrașcolar

Participarea la cursuri este posibilă în baza înregistrării online, care poate fi realizată accesând linkul <https://cfcl.upsc.md/inscriere/>

Stagiile de formare profesională continuă sunt promovate în baza contractului, cu achitarea taxei.

Informații suplimentare privind formarea online și alte detalii puteți obține la numerele de telefon:

- 069285692, 079755977, 022468730 (Departamentul Educație Timpurie și Învățământ Primar);

- 068683436, 068686385, 067288530 (Departamentul Formarea Profesorilor);

- 067288528 (Departamentul Psihopedagogie, Psihologie și Management Educațional);

- 022 400 700 (Antecamera CFCL).

Menționăm că formarea profesională continuă este desfășurată în conformitate cu Programele de formare profesională continuă acreditate și cu Planul cursurilor pentru anul 2022.

ATENȚIE! CONCURS!

Ministerul Educației și Cercetării al Republicii Moldova anunță concurs pentru ocuparea următoarelor funcții publice vacante:

- **Consultant principal, Direcția politici în domeniile cercetării și inovării;**

- **Consultant superior, Direcția învățământ profesional tehnic;**

- **Consultant, Secția juridică.**

Informația despre condițiile publice vacante și condițiile de participare

la concurs poate fi accesată la adresa: www.cariere.gov.md

Telefoane de contact: 022 233 320; 022 232 762

ANUNȚ

Școala Profesională nr.9, mun. Chișinău, anunță concurs pentru ocuparea funcției de

director adjunct pentru instruire și educație.

Informații despre condițiile și termenele de desfășurare a concursului puteți obține la:

telefoanele de contact: (+373) 022750518, 022750760;

e-mail: chisinausp9@gmail.com

Data-limită de depunere a dosarelor – 1 decembrie 2022.

Univers Pedagogic pro

Chișinău, MD 2059, str. Doina, nr. 104, et 4, birourile 214, 215, 216

Telefon: (022) 40 07 17, 40 07 52.

E-mail: ziar_ump@yahoo.com univers.pedagogic@gmail.com

Tipar: ÎSFEP „Tipografia Centrală”. Comanda nr. 8634.

ECHIPA REDACȚIONALĂ:

RESPONSABIL DE EDIȚIE ▶ Oxana Parașciuc

REDACTOR PRINCIPAL ▶ Nicolae Jantic

REPORTERI ▶ Iulian Bogatu,
Silvia Țurcan

CORECTOR ▶ Elvira Țăganaș-Pântea

MACHETATOR ▶ Iurie Babii

Redacția nu corespundează cu autorii, nu recenzează și nu restituie materialele necomandate. Preluarea articolelor și pozelor este posibilă doar cu acordul prealabil al redacției.

INDICE DE ABONARE LA:

„Poșta Moldovei” – PM21741

„Moldpresa Grup” SRL

Abonare online: <https://services.posta.md/abonarea2022#/publication/17>